

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 2925

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 augustus 2024

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda van de informele Raad Buitenlandse Zaken van 29 augustus 2024.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
C.C.J. Veldkamp

Geannoteerde Agenda informele Raad Buitenlandse Zaken 29 augustus 2024

Op donderdag 29 augustus a.s. vindt de informele Raad Buitenlandse Zaken (RBZ) plaats in Brussel. Deze informele Raad heeft als doel een forum te bieden voor strategische discussies. Er zullen geen Raadsbesluiten of mededelingen uit deze bijeenkomst voortvloeien. De Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid (HV), heeft na afloop van de RBZ op 22 juli jl. besloten dat de informele RBZ in Brussel zal plaatsvinden en niet zoals gebruikelijk in het land van het voorzitterschap.¹ Op de agenda staan vooralsnog de Russische agressie tegen Oekraïne, de situatie in het Midden-Oosten en Venezuela. Tevens zal er een werklunch plaatsvinden met een – tot nu toe onbekende – externe gast. De Minister van Buitenlandse Zaken is voornemens deel te nemen aan deze informele Raad.

Russische agressie tegen Oekraïne

De Raad zal spreken over de voortdurende Russische agressie tegen Oekraïne en de verschillende sporen van EU-steun. Naar verwachting zal ook worden gesproken over de opvolging van het G7-akkoord om de buitengewone rente-inkomsten over de geïmmobiliseerde Russische Centrale Banktegoeden te gebruiken voor het faciliteren van leningen aan Oekraïne. Het kabinet zal oproepen tot zorgvuldige uitwerking en snelle voortgang.

De inzet van het kabinet blijft onverminderd gericht op het verlenen van zoveel mogelijk steun aan Oekraïne en het vergroten van de druk op Rusland om de agressie te beëindigen. De Raad zal naar verwachting in het bijzonder aandacht besteden aan de voortzetting van urgente militaire steun, onder meer via het *Ukraine Assistance Fund* onder de Europese Vredesfaciliteit (EPF). Het kabinet zal tijdens deze informele RBZ oproepen om de militaire steun zowel bilateraal als via de EU voort te zetten en te intensiveren. Deze steun is en blijft van existentieel belang voor Oekraïne. Hierbij is het van belang dat er zo snel als mogelijk een akkoord wordt bereikt over de implementatie van de verschillende Raadsbesluiten onder de EPF. Het kabinet maakt zich hier in aanloop naar de informele RBZ hard voor door de urgentie en de gedeelde verantwoordelijkheid van alle lidstaten om snel tot een akkoord te komen te onderstrepen.

In lijn met de onverminderde Nederlandse inzet op punt zeven van president Zelensky's Vredesplan, «*Restoring Justice for Ukraine*», blijft Nederland zich inzetten voor sterke EU-steun voor *accountability* voor Oekraïne en zal Nederland deelnemen aan de kerngroep voor de oprichting van een agressie-tribunaal op 17 september a.s. in Wenen. Tevens zal op 12 en 13 september de tweede bespreking over de oprichting van een claimscommissie in Den Haag onder Nederlands voorzitterschap plaatsvinden. Ook zal het kabinet oproepen tot verdere opvolging van de Zwitserse vredesconferentie van 15–16 juni en de noodzaak onderstrepen om momentum te behouden voor discussies rondom een duurzame en rechtvaardige vrede voor Oekraïne.

Midden-Oosten

De Raad zal spreken over de situatie in het Midden-Oosten. Naar verwachting zal er tegen de achtergrond van de dreiging door Iran en vazallen jegens Israël onder andere worden gesproken over het risico op regionale escalatie, de erbarmelijke humanitaire situatie in de Gazastrook,

¹ Kamerstuk 21 501-02, nr. 2924

en de opgelopen spanningen op de Westelijke Jordanoever. Daarnaast zal de Raad naar verwachting spreken over additionele steun aan de Palestijnse Autoriteit (PA).

Nederland steunt, net als alle andere EU-lidstaten, de oproep van de VS, Egypte en Qatar aan alle partijen om zo snel mogelijk een akkoord te bereiken over een onmiddellijk staakt-het-vuren in de Gazastrook en het vrijlaten van de gegijzelden.² Nederland blijft oproepen tot implementatie van resolutie 2735 van de VN-veiligheidsraad (VNVN), die ook moet leiden tot een onvoorwaardelijke en drastische toename van humanitaire hulp in de Gazastrook en een duurzaam bestand. Nederland blijft benadrukken dat verdere regionale escalatie voorkomen van groot belang is voor zowel de veiligheid van Israël als voor de hele regio.

De opgelopen spanningen tussen Hezbollah en Israël baren zorgen. Nederland blijft de noodzaak tot de-escalatie benadrukken en steunt de verschillende initiatieven om tot een diplomatieke oplossing te komen. Nederland roept op tot volledige naleving van VN-Veiligheidsraad resolutie 1701 als een stap richting duurzame vrede. Nederland ziet het belang van steun aan de Libanese Armed Forces (LAF) voor de stabiliteit van Libanon en de regio. Nederland blijft streven naar een tweestatenoplossing.

De situatie in het Midden-Oosten heeft ook invloed op de veiligheidssituatie in Irak³. Zo hebben aan Iran gelieerde milities recent opnieuw enkele aanvallen uitgevoerd op de Amerikaanse troepenpresentie gestationeerd op de Amerikaanse legerbasis Al-Assad Air Base (AAAB) waar ook het Nederlands helikopterdetachement is gestationeerd. Hierbij zijn aan Nederlandse zijde geen gewonden gevallen. De veiligheidssituatie wordt voortdurend en nauwlettend gemonitord en indien nodig worden gepaste operationele maatregelen getroffen. Hierdoor heeft de geplande rotatie van het Nederlandse personeel van het helikopterdetachement binnen de NAVO-missie in Irak (NMI) vertraging opgelopen. Er wordt op dit moment gewerkt aan opties om de geplande rotatie zo spoedig mogelijk te kunnen laten plaatsvinden.

De Europese Commissie en de PA tekenden in juli jl. een intentieverklaring waarin een strategie uiteengezet wordt voor hervormingen van de financiële situatie van de PA en de Palestijnse economie. Als eerste stap verleent de EU op de korte termijn noodsteun aan de PA om aan haar meest dringende financiële behoeften te voldoen en om de hervormingsagenda van de PA te ondersteunen. Dit steunpakket van EUR 400 mln. wordt in drie betalingen tussen juli en september 2024 uitbetaald. De eerste uitbetaling van EUR 150 mln. is in juli jl. verricht. Het kabinet acht steun aan de Palestijnse Autoriteit van groot belang gezien de fragiele macro-financiële situatie, alsmede voor de stabiliteit op de Westelijke Jordanoever. De gespannen situatie op de Westelijke Jordanoever blijft mede door de (besluiten tot) uitbreiding van nederzettingen en het toenemende kolonistengeweld zorgelijk. Nederland blijft zich binnen de EU inzetten voor sancties tegen gewelddadige kolonisten op de Westelijke Jordanoever.

² Israël/Palestina: verklaring van de hoge vertegenwoordiger namens de EU ter ondersteuning van de oproep van de leiders van de VS, Egypte en Qatar om de onderhandelingen over een staakt-het-vuren en de vrijlating van gijzelaars af te ronden – Consilium (europa.eu)

³ Kamerstuk 27 925, nr. 963

Venezuela

De Raad zal spreken over de situatie in Venezuela sinds de presidentsverkiezingen van 28 juli jl. waarbij Nicolas Maduro werd uitgeroepen tot winnaar zonder dat daarvoor het gebruikelijke bewijs werd geleverd. De oppositie stelt dat oppositiekandidaat Edmundo Gonzalez met een grote meerderheid heeft gewonnen en heeft de Nationale Kiesraad gevraagd het bewijsmateriaal openbaar te maken. De oppositie heeft inmiddels 80 procent van de stemresultaten op basis van verzamelde uitdraaien van stemcomputers openbaar gemaakt. Daaruit zou blijken dat Edmundo Gonzalez de meeste stemmen zou hebben gekregen.

Het Koninkrijk der Nederlanden, de HV, veel andere Europese landen en landen in de regio roepen op tot maximale transparantie ten aanzien van de openbaarmaking van stemresultaten door de Nationale Kiesraad. Ook is de internationale gemeenschap zeer vocaal met betrekking tot grove mensenrechtenschendingen in de context van vreedzame protesten, waarbij doden vielen en meer dan duizend mensen zijn opgepakt of verdwenen. Het kabinet roept de Venezolaanse veiligheidstroepen met klem op om rechten van demonstranten te respecteren.

Het kabinet zal er in de Raad voor pleiten dat de EU zich maximaal blijft inzetten voor de terugkeer naar democratie en rechtsstaat in Venezuela en een einde aan mensenrechtenschendingen. Dat is ook van belang voor stabiliteit in de regio en daarmee voor het Koninkrijk, dat met de Benedenwindse eilanden op enkele tientallen kilometers van Venezuela ligt.